
[2020-77-RE](#)

Causa 2020-77-RE

(Durand i Durand Alavedra c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 516-2020. Recurs d'empara

Sentència del 18 de gener del 2021

BOPA núm. 13, del 27 de gener del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 10 de novembre del 2020, per la representació processal de les Sres. Isabelle Jacqueline Gemma Durand, Gemma Durand Alavedra i Clémence Marie-Jacques Durand, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat i que adopti les mesures necessàries per fer cessar aquesta vulneració, condemnant en costes a l'Administració de Justícia per tal com les recurrents s'han vist obligades a contractar un advocat per instar aquest recurs d'empara;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 16 de novembre del 2020 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 de desembre del 2020, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. L'any 2009, en la marc d'una comissió rogatòria tramesa per les autoritats espanyoles, es van embargar i bloquejar els comptes bancaris andorrans del Sr. Macià Alavedra Moner.

1.2. El 29 de juny del 2018, la Sala Penal de l'Audiència Nacional va dictar una sentència en la causa penal seguida contra el Sr. Macià Alavedra Moner i d'altres, la qual va esdevenir ferma l'11 de desembre del 2018, i va ser degudament executada (decret d'execució de l'11 de febrer del 2019).

1.3. El 18 de juny del 2019, les recurrents, com a hereves del difunt Sr. Macià Alavedra Moner, van presentar un escrit en què sol·licitaven que es deixés sense efecte l'embargament i el bloqueig dels seus comptes bancaris, atès que la sentència que resolva la causa a Espanya havia declarat que les sumes dipositades a Andorra no tenien relació amb l'activitat il·lícita realitzada a Espanya.

1.4. El 29 de juliol del 2019, la part recurrent va prendre coneixement d'una providència del 2 de maig del mateix any, en què es deixava constància que el 27 de març del 2019, l'Audiència Nacional havia tramès una carta certificada sol·licitant l'aixecament del comís provisional dels béns del Sr. Macià Alavedra Moner, motiu pel qual la part recurrent va sol·licitar de nou una resposta de la Batllia sobre aquesta qüestió.

1.5. No obstant això, atesa la inactivitat de la Batllia, la part recurrent va sol·licitar a les autoritats espanyoles que enviessin una comissió rogatòria aixecant l'embargament esmentat, aquesta va ser rebuda a la Batllia durant el mes d'octubre del 2019.

1.6. El 10 de desembre del 2019 i el 23 de juny del 2020, la part recurrent va presentar sengles escrits, en què insistia en la resolució de la seva petició.

1.7. El 10 de novembre del 2020, la representació processal de les Sres. Isabelle Jacqueline Gemma Durand, Gemma Durand Alavedra i Clémence Marie-Jacques Durand va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de les recurrents

- Les recurrents en empara fonamenten el seu recurs en la vulneració del dret a la jurisdicció (article 10 de la Constitució), en el seu vessant del dret a un procés degut i de durada raonable.

- Sostenen que el 29 d'octubre del 2009 es va acordar la incoació de les diligències prèvies 3308-3/09, iniciades arrel de la CRI espanyola en el marc de les diligències prèvies 222/2006, en què se sol·licitava l'embargament i el bloqueig dels comptes del Sr. Macià Alavedra Moner, comptes bloquejats des del 26 d'octubre del mateix any en compliment de la CRI esmentada.

El 12 d'abril del 2016 es va liquidar finalment el compte andorrà del Sr. Macià Alavedra Moner i es van traslladar els diners a l'INAF (avui AFA) per un import de 3.042.806,30 euros.

- El 18 de juny del 2019, les recurrents van presentar un escrit a la Batllia, segons el qual s'explicava que eren les hereves del Sr. Macià Alavedra Moner, que els diners d'Andorra no tenien res a veure

amb la causa espanyola, que la sentència espanyola havia estat executada i que el romanent s'havia lliurat a les hereves, alhora que s'havien d'aixecar les mesures preventives d'embargament d'immobles i de la suma bloquejada al Principat d'Andorra. L'1 de juliol del 2019, es va donar trasllat d'aquest escrit al Ministeri Fiscal, sense que aquest darrer s'hagi pronunciat.

- De la lectura del sumari es constata que el 2 de maig del 2019 es va dictar una providència que reconeixia la recepció d'una carta certificada de l'Audiència Nacional que demanava l'aixecament de les mesures de comís provisional sobre els diners del Sr. Macià Alavedra Moner.

Davant del silenci de la Batllia, es va demanar a l'Audiència Nacional que enviés una CRI aixecant l'embargament, la qual va arribar a la Batllia el mes d'octubre del 2019. Malgrat això, i davant la inactivitat de la Batllia, el 10 de desembre del 2019 i el 23 de juny del 2020, les recurrents van presentar sengles escrits d'insistiment.

- Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat i que adopti les mesures necessàries per fer cessar aquesta vulneració, condemnant en costes a l'Administració de Justícia per tal com s'han vist obligades a contractar un advocat per instar aquest recurs d'empara.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal afirma, en primer terme, que per resoldre aquest recurs d'empara cal prendre en consideració la posició i la situació de les recurrents en el marc del sumari, ja que elles no es troben afectades des de la seva incoació (octubre del 2019), sinó des de la seva compareixença com a hereves del Sr. Macià Alavedra Moner. Per tant, el període d'afectació s'inicia el 18 de juny del 2019 quan es personen a la Batllia.

- En segon terme, considera que s'ha de ponderar també la complexa situació de la pandèmia que va suspendre els terminis processals entre els mesos de març a juny del 2020 i que encara afecta al normal funcionament dels òrgans jurisdiccionals, alhora que assevera que durant el mes de setembre d'aquest any va evacuar diversos informes.

Així, considera que el termini transcorregut no és indegut o excessiu si es pren en compte la complexitat de la causa, seguida per blanqueig de capitals, que supera els 8.800 folis, la condició de les recurrents com a responsables civils directes respecte dels actius existents al Principat i l'excepcionalitat de la seva pretensió.

- Per aquests motius, demana la desestimació d'aquest recurs d'empara, per no haver-se produït les vulneracions al·legades.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'article 10.2 de la Constitució garanteix el dret a un judici de durada raonable. La jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional ha establert quins són els paràmetres que s'han de prendre en consideració per poder concloure si la durada d'un judici és o no és raonable (veg. entre d'altres, les sentències del 14 de març del 2001 -causa 2000-17-RE-, del 7 de setembre de 2005 -causa 2005-21-RE-, del 7 de maig del 2018 -causes 2017-38-RE i 2017-54-RE-, del 7 de setembre del

2018 -causa 2018-10-RE-, del 19 de desembre del 2018 -causa 2018-50-RE-, del 22 de maig del 2019 -causa 2019-14-RE-, del 13 de juliol del 2020 -causa 2020-19-RE-, i, del 16 de novembre del 2020 -causa 2020-60-RE).

I aquesta doctrina del Tribunal Constitucional s'alinea amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas *Zimmermann i Steiner c/ Suïssa*, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas *Frydlender c/ França*).

3.2. La concreció de la durada "*raonable*", com a concepte jurídic indeterminat, exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals (veg. les sentències del 25 de maig del 2007 -causa 2007-2-RE- i del 10 d'octubre del 2016 -causa 2016-8-RE), d'acord amb les peculiaritats del cas concret (veg. la sentència del 15 de desembre del 2014 -causa 2014-23-RE).

3.3. Si trasludem les consideracions anteriors al cas actual, es poden obtenir les següents conclusions.

En primer terme, la pretensió que exerciten les recurrents en empara no es pot qualificar com a excepcional, sinó que aquesta es limita a l'aixecament de les mesures travades sobre els diners del seu causant i que com a hereves reclamen.

En segon terme, aquest Tribunal Constitucional ja ha reiterat en anteriors ocasions que les pretensions o els incidents autònoms que es plantegen en un procediment s'han de valorar de manera individualitzada, sense que la complexitat de la causa de blanqueig o el volum d'aquesta pugui afectar a la pretensió exercitada el 18 de juny del 2019 i reiterada en vàries ocasions.

En tercer terme, l'eventual condició de les recurrents, que el Ministeri Fiscal qualifica de responsables civils dels actius, tampoc es pot entendre com a un obstacle per a la resolució de la pretensió exercitada, ja que qualsevol justiciable, sigui quina sigui la seva condició processal, té dret a un judici de durada raonable (article 10 de la Constitució).

I, en darrer terme, la suspensió dels terminis processals va abastar uns tres mesos sense que es pugui justificar la demora en la resolució d'una pretensió sol·licitada el 18 de juny del 2019 i insistida el 10 de desembre d'aquell mateix any i el 23 de juny del 2020, de manera que, a data d'avui, han transcorregut més de 15 mesos, descomptat el temps de suspensió dels terminis processals, de silenci i d'inactivitat per part de la Batllia en relació amb una pretensió sol·licitada per les hereves del titular dels diners bloquejats.

3.4. Els anteriors corol·laris signifiquen l'estimació del recurs d'empara i la declaració de la vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a un procediment de durada raonable, i que s'adoptin per part de la Batllia les mesures necessàries per fer cessar aquesta vulneració.

No obstant això, la pretensió de les recurrents relativa a la condemna en costes de l'Administració de Justícia, derivada del fet que s'han vist obligades a contractar un advocat per instar el recurs d'empara, no pot prosperar.

L'article 92 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional només preveu el règim de les costes processals en funció de l'estimació o de la desestimació del recurs d'empara interposat, en relació amb el recurrent i no amb la part recorreguda. Des d'aquesta òptica, no es poden imposar les costes

processals a la part recorreguda, sense perjudici que l'apartat segon de l'article 92 esmentat possibilita que s'exigeixi davant la jurisdicció ordinària la responsabilitat de la persona que hagi vulnerat el dret a la jurisdicció.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de les Sres. Isabelle Jacqueline Gemma Durand, Gemma Durand Alavedra i Clémence Marie-Jacques Durand.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Declarar que la part recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts.
4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de les recurrents, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 18 de gener del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Cullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat

